

**UCHWAŁA NR XXVII/235/26
RADY GMINY NOWE OSTROWY**

z dnia 24 czerwca 2026 r.

**w sprawie przyjęcia Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych dla Gminy
Nowe Ostrowy na lata 2026 – 2030**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 662), art. 17 ust. 1 pkt 1 oraz art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 639), art. 4 ust. 1 i 2, art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 165) Rada Gminy Nowe Ostrowy uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych dla Gminy Nowe Ostrowy na lata 2026 – 2030, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Celem Planu jest rozwój systemu usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym, zwiększenie dostępności wsparcia dla mieszkańców oraz ograniczenie konieczności korzystania z opieki instytucjonalnej.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Nowe Ostrowy.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego.

Przewodniczący Rady Gminy

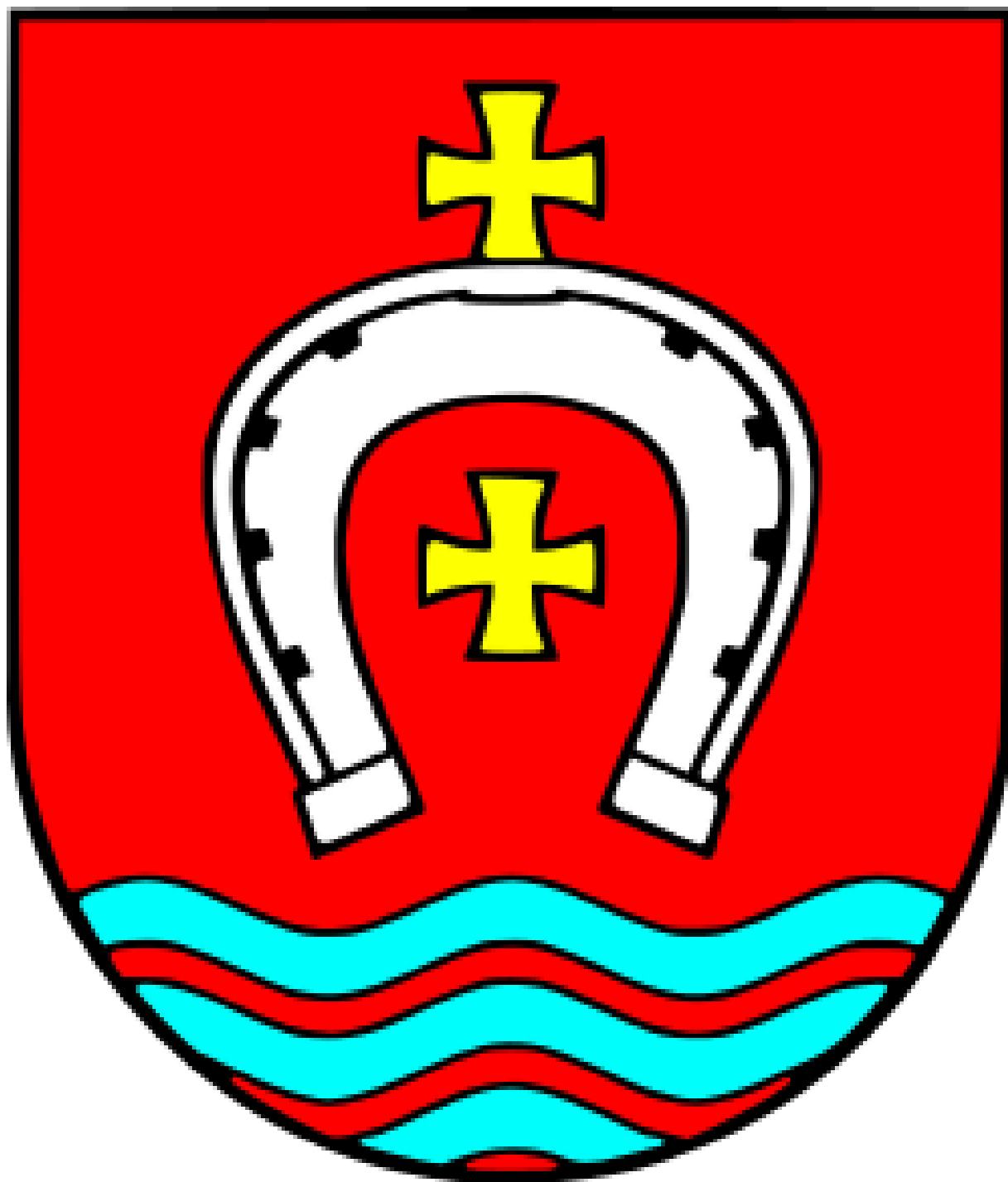
Jacek Olesiński

Załącznik do uchwały nr XXVII/235/26

Rady Gminy Nowe Ostrowy

z dnia 24 czerwca 2026 r.

**LOKALNY PLAN DEINSTYTUCJONALIZACJI I ROZWOJU USŁUG SPOŁECZNYCH
GMINA NOWE OSTROWY
na lata 2026 – 2030**



Nowe Ostrowy, 24.06.2026

I. WPROWADZENIE

Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych dla Gminy Nowe Ostrowy na lata 2026 – 2030 stanowi dokument strategiczny określający kierunki rozwoju systemu usług społecznych na poziomie lokalnym, w szczególności w zakresie przechodzenia od modelu opieki instytucjonalnej do modelu usług środowiskowych. Dokument ten wpisuje się w krajowe i regionalne ramy polityki społecznej, których celem jest zwiększenie dostępności, jakości oraz efektywności wsparcia dla mieszkańców.

Plan został opracowany w oparciu o Ogólnopolskie wytyczne tworzenia lokalnych planów deinstytucjonalizacji usług społecznych, które określają standardy planowania i wdrażania działań w tym obszarze. Zgodnie z tymi wytycznymi lokalne plany powinny opierać się na rzetelnej diagnozie potrzeb mieszkańców, analizie zasobów instytucjonalnych oraz identyfikacji luk w systemie usług społecznych. Dokument powinien również zawierać jasno określone cele, działania, wskaźniki monitorowania oraz system ewaluacji, co zostało uwzględnione w niniejszym Planie.

Wytyczne ogólnopolskie podkreślają, że deinstytucjonalizacja jest procesem wieloetapowym i długofalowym, który polega na przekształcaniu systemu usług społecznych w kierunku usług świadczonych w społeczności lokalnej, przy jednoczesnym ograniczaniu roli opieki instytucjonalnej. Kluczowym założeniem tego procesu jest zapewnienie osobom wymagającym wsparcia możliwości życia w środowisku lokalnym, z zachowaniem ich autonomii, godności oraz prawa do decydowania o własnym życiu.

Zgodnie z wytycznymi, szczególne znaczenie w procesie deinstytucjonalizacji ma rozwój usług środowiskowych, takich jak usługi opiekuńcze, asystenckie, specjalistyczne czy wspierające funkcjonowanie rodzin. Usługi te powinny być dostępne, elastyczne i dostosowane do indywidualnych potrzeb użytkowników. Jednocześnie podkreśla się konieczność wspierania opieki nieformalnej oraz rozwijania współpracy między różnymi podmiotami zaangażowanymi w świadczenie usług społecznych.

Istotnym elementem wskazanym w wytycznych jest także integracja usług społecznych oraz rozwój lokalnych systemów koordynacji wsparcia. W tym kontekście szczególną rolę odgrywają Centra Usług Społecznych, które umożliwiają organizację usług w sposób bardziej spójny i kompleksowy. Niniejszy Plan uwzględnia ten kierunek poprzez wskazanie Centrum Usług Społecznych jako kluczowego podmiotu odpowiedzialnego za koordynację działań w gminie.

Opracowanie Planu pozostaje również w zgodzie z założeniami Regionalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla województwa łódzkiego, który wskazuje kierunki działań na poziomie regionalnym. Dokument ten podkreśla konieczność zwiększenia dostępności usług środowiskowych, rozwoju usług specjalistycznych oraz integracji systemu usług społecznych. Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji dla Gminy Nowe Ostrowy stanowi rozwinięcie tych założeń na poziomie gminnym, uwzględniając specyfikę lokalnej społeczności.

Wytyczne ogólnopolskie wskazują również na potrzebę powiązania lokalnych planów deinstytucjonalizacji z możliwościami finansowania działań, w szczególności ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus. Niniejszy Plan został opracowany w sposób umożliwiający wykorzystanie tych środków, poprzez wskazanie konkretnych działań, wskaźników oraz mechanizmów realizacji, które odpowiadają wymaganiom projektów finansowanych ze środków Unii Europejskiej.

Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych dla Gminy Nowe Ostrowy uwzględnia uwarunkowania lokalne, w tym procesy demograficzne, strukturę społeczną oraz dostępne zasoby instytucjonalne. Szczególne znaczenie mają tu proces starzenia się społeczeństwa, rosnące potrzeby opiekuńcze oraz ograniczona dostępność usług specjalistycznych, które determinują konieczność rozwoju usług świadczonych w środowisku lokalnym.

Podsumowując, niniejszy Plan stanowi kompleksowy dokument strategiczny, który w sposób spójny łączy założenia ogólnopolskich wytycznych deinstytucjonalizacji, kierunki polityki regionalnej oraz potrzeby lokalnej społeczności. Jego realizacja przyczyni się do budowy nowoczesnego, dostępnego i efektywnego systemu usług społecznych, odpowiadającego na wyzwania współczesnej polityki społecznej.

II. CZĘŚĆ II – DIAGNOSTYCZNA

1. Charakterystyka społeczno-demograficzna gminy

Gmina Nowe Ostrowy jest gminą wiejską położoną w powiecie kutnowskim, w północnej części województwa łódzkiego. Zajmuje powierzchnię 71,55 km² i charakteryzuje się niską gęstością zaludnienia,

wynoszącą około 44,78 osób na km². Struktura przestrzenna gminy ma charakter rozproszony, typowy dla obszarów wiejskich, co oznacza znaczne oddalenie części mieszkańców od instytucji publicznych oraz usług społecznych. Uwarunkowanie to ma istotne znaczenie dla planowania i organizacji systemu wsparcia, w szczególności w kontekście dostępności usług środowiskowych.

Według stanu na 2025 rok gmina liczy około 3173 mieszkańców. Struktura ludności pod względem płci jest względnie zrównoważona – kobiety stanowią nieco poniżej połowy populacji, a mężczyźni nieco powyżej. Jednak znacznie większe znaczenie z punktu widzenia polityki społecznej ma struktura wieku mieszkańców, która wskazuje na zaawansowany proces starzenia się społeczności lokalnej.

Osoby w wieku poprodukcyjnym stanowią blisko 30% mieszkańców gminy, co jest wynikiem wysokim i świadczy o rosnącym obciążeniu systemu wsparcia społecznego oraz zdrowotnego. Jednocześnie udział osób w wieku przedprodukcyjnym jest stosunkowo niski, co wskazuje na ograniczony potencjał odnowy demograficznej. W konsekwencji struktura ludności przybiera charakter regresywny, co oznacza, że liczba osób w starszych grupach wiekowych przewyższa liczbę dzieci i młodzieży. Taka sytuacja generuje długofalowe konsekwencje dla funkcjonowania gminy, w tym zwiększone zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze, zdrowotne oraz wsparcie w codziennym funkcjonowaniu.

Dodatkowo, analiza danych demograficznych wskazuje na istotne zróżnicowanie wewnętrzne populacji senioralnej. W starszych grupach wiekowych, zwłaszcza powyżej 75 roku życia, zauważalna jest wyraźna przewaga kobiet nad mężczyznami. Wynika to z dłuższej średniej długości życia kobiet i ma bezpośrednie przełożenie na strukturę potrzeb społecznych, w szczególności w zakresie usług opiekuńczych i wsparcia osób samotnych.

Istotnym zjawiskiem demograficznym obserwowanym w gminie jest spadek liczby ludności. W latach 2024 – 2025 liczba mieszkańców zmniejszyła się o około 2,3%. Tendencja ta wpisuje się w szersze procesy depopulacyjne charakterystyczne dla obszarów wiejskich i wynika zarówno z ujemnego przyrostu naturalnego, jak i migracji ludności, w szczególności osób młodych i aktywnych zawodowo, do większych ośrodków miejskich. Odpływ tej grupy mieszkańców prowadzi do osłabienia lokalnego rynku pracy oraz zmniejszenia potencjału rozwojowego gminy.

Sytuacja na rynku pracy w gminie Nowe Ostrowy jest relatywnie stabilna. Stopa bezrobocia wynosi około 4,51%, co jest wartością umiarkowaną i zbliżoną do średnich wskaźników regionalnych. Liczba osób bezrobotnych wynosi 143 osoby, przy czym ponad połowę stanowią kobiety. Pomimo relatywnie niskiego poziomu bezrobocia ogółem, problemem pozostaje udział osób długotrwale bezrobotnych, które napotykają na bariery w powrocie na rynek pracy. Zjawisko to może prowadzić do utrwalania się wykluczenia społecznego oraz zwiększać zapotrzebowanie na wsparcie ze strony systemu pomocy społecznej.

Analiza infrastruktury społecznej gminy wskazuje na ograniczone zasoby w zakresie usług dostępnych dla mieszkańców. Na terenie gminy funkcjonują placówki edukacyjne, w tym przedszkola oraz świetlice, jednak ich liczba i dostępność mogą nie w pełni odpowiadać na potrzeby mieszkańców, zwłaszcza w kontekście rozproszonej struktury osadniczej. Ograniczona dostępność infrastruktury społecznej oraz transportowej może stanowić barierę w korzystaniu z usług, szczególnie dla osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami.

W kontekście społeczno - demograficznym istotnym aspektem jest również struktura gospodarstw domowych. Na obszarach wiejskich obserwuje się wzrost liczby gospodarstw jednoosobowych, w szczególności wśród osób starszych. Zjawisko to wiąże się z rosnącym ryzykiem izolacji społecznej, pogorszenia stanu zdrowia oraz zwiększonego zapotrzebowania na usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania.

Podsumowując, sytuacja społeczno - demograficzna Gminy Nowe Ostrowy charakteryzuje się szeregiem wyzwań typowych dla obszarów wiejskich, takich jak starzenie się społeczeństwa, depopulacja oraz odpływ ludności w wieku produkcyjnym. Jednocześnie relatywnie stabilna sytuacja na rynku pracy oraz istniejące zasoby instytucjonalne stanowią potencjał, który może zostać wykorzystany w procesie rozwoju usług społecznych. Wskazane uwarunkowania determinują konieczność ukierunkowania polityki społecznej gminy na rozwój usług środowiskowych, zwiększenie dostępności wsparcia dla osób starszych i niesamodzielnych oraz wzmacnianie lokalnych zasobów społecznych.

2. System instytucjonalny wsparcia

System instytucjonalny wsparcia w Gminie Nowe Ostrowy opiera się przede wszystkim na działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, który pełni kluczową rolę w realizacji zadań z zakresu polityki

społecznej na poziomie lokalnym. Ośrodek ten funkcjonuje jako podstawowa jednostka organizacyjna gminy odpowiedzialna za identyfikację potrzeb mieszkańców, organizację pomocy oraz koordynację działań wspierających osoby i rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej.

GOPS realizuje szeroki zakres zadań wynikających z przepisów prawa, obejmujących zarówno zadania własne gminy, jak i zadania zlecone z zakresu administracji rządowej. Działalność Ośrodka koncentruje się przede wszystkim na udzielaniu świadczeń pieniężnych, prowadzeniu pracy socjalnej, wspieraniu rodzin, przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, a także realizacji programów społecznych adresowanych do różnych grup mieszkańców. W ramach swojej aktywności Ośrodek współpracuje z innymi instytucjami publicznymi oraz podmiotami lokalnymi, jednak współpraca ta ma często charakter doraźny i nie zawsze przyjmuje formę trwałych, zintegrowanych mechanizmów działania.

Istotnym kierunkiem rozwoju systemu instytucjonalnego w gminie jest planowane przekształcenie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Centrum Usług Społecznych. Proces ten ma na celu zwiększenie efektywności systemu poprzez integrację różnych usług społecznych oraz rozszerzenie ich zakresu. Centrum Usług Społecznych ma pełnić funkcję koordynatora lokalnego systemu wsparcia, umożliwiając mieszkańcom dostęp do usług w sposób bardziej kompleksowy i zintegrowany. Wprowadzenie modelu CUS wpisuje się w krajowe i europejskie kierunki rozwoju polityki społecznej, zakładające odejście od rozproszonego systemu świadczeń na rzecz spójnego systemu usług środowiskowych.

System instytucjonalny wsparcia w gminie nie ogranicza się wyłącznie do GOPS. Istotną rolę odgrywają także inne jednostki organizacyjne gminy, w szczególności placówki oświatowe, które realizują zadania w zakresie edukacji, opieki nad dziećmi i młodzieżą oraz działań profilaktycznych. Na terenie gminy funkcjonują przedszkola oraz świetlice, które pełnią ważną funkcję integracyjną i wspierającą dla lokalnej społeczności. Dodatkowo funkcjonuje Klub Senior+, który stanowi jedną z kluczowych form aktywizacji osób starszych i przeciwdziałania ich izolacji społecznej.

W systemie wsparcia uczestniczą również podmioty spoza sektora publicznego, w tym organizacje pozarządowe, fundacje, stowarzyszenia oraz inne podmioty działające na rzecz mieszkańców. Ich rola polega przede wszystkim na uzupełnianiu oferty usług publicznych oraz realizacji działań o charakterze integracyjnym, aktywizującym i profilaktycznym. Należy jednak zauważyć, że potencjał sektora pozarządowego w gminie nie jest w pełni wykorzystany, a współpraca między sektorem publicznym a społecznym wymaga dalszego rozwoju i sformalizowania.

Istotnym elementem systemu wsparcia są także nieformalne sieci pomocy, obejmujące rodzinę, sąsiadów oraz lokalną społeczność. W warunkach gminy wiejskiej odgrywają one szczególnie ważną rolę, stanowiąc często pierwsze i najbardziej dostępne źródło wsparcia dla osób potrzebujących. Jednocześnie zmiany demograficzne, w tym starzenie się społeczeństwa oraz migracje ludności, prowadzą do osłabienia tych tradycyjnych mechanizmów wsparcia, co zwiększa znaczenie formalnych usług społecznych.

Zasoby kadrowe systemu instytucjonalnego wsparcia w gminie są ograniczone. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudnia niewielki zespół pracowników, w tym kierownika, pracowników socjalnych, specjalistę ds. świadczeń oraz asystenta rodziny zatrudnionego w niepełnym wymiarze czasu pracy. Struktura zatrudnienia odzwierciedla podstawowe potrzeby systemu, jednak nie zapewnia wystarczających zasobów do realizacji bardziej zaawansowanych usług społecznych. Szczególnie odczuwalny jest brak specjalistów, takich jak psychologowie, terapeuci czy asystenci osób z niepełnosprawnościami.

Ograniczenia kadrowe przekładają się bezpośrednio na zakres świadczonych usług oraz możliwości ich rozwoju. W praktyce oznacza to konieczność koncentracji na realizacji zadań ustawowych oraz ograniczoną zdolność do wdrażania nowych, innowacyjnych form wsparcia. Dodatkowo niewielka liczba pracowników utrudnia prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym i środowiskowym, które wymagają intensywnej pracy w terenie oraz indywidualnego podejścia do mieszkańców.

System instytucjonalny wsparcia w Gminie Nowe Ostrowy charakteryzuje się zatem znacznym potencjałem rozwojowym, wynikającym z istniejących struktur organizacyjnych oraz planowanego utworzenia Centrum Usług Społecznych. Jednocześnie jego funkcjonowanie ograniczają czynniki takie jak rozproszenie działań, niedobór kadry oraz niewystarczająca integracja usług. W konsekwencji jednym z kluczowych wyzwań dla gminy jest stworzenie spójnego, zintegrowanego systemu usług społecznych, który będzie odpowiadał na zróżnicowane potrzeby mieszkańców i umożliwiał efektywne wykorzystanie dostępnych zasobów.

3. Charakterystyka usług społecznych

Usługi społeczne realizowane na terenie Gminy Nowe Ostrowy stanowią istotny element lokalnej polityki społecznej, ukierunkowanej na zaspokajanie potrzeb mieszkańców oraz przeciwdziałanie zjawiskom wykluczenia społecznego. Ich zakres wynika przede wszystkim z obowiązujących przepisów prawa, w szczególności ustawy o pomocy społecznej oraz innych regulacji dotyczących wspierania rodziny, świadczeń rodzinnych czy przeciwdziałania przemocy.

Głównym realizatorem usług społecznych w gminie jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który odpowiada zarówno za organizację wsparcia, jak i jego bezpośrednie świadczenie. Działania Ośrodka obejmują szerokie spektrum usług i świadczeń, w tym pomoc finansową, pracę socjalną, wsparcie rodzin, działania profilaktyczne oraz realizację programów rządowych. System ten pełni funkcję podstawowego mechanizmu zabezpieczenia społecznego na poziomie lokalnym.

Analiza struktury świadczonych usług wskazuje jednak na dominację wsparcia o charakterze finansowym nad usługami niematerialnymi. Świadczenia pieniężne, takie jak zasiłki czy dodatki, stanowią istotny element działalności GOPS i są często podstawową formą pomocy udzielanej mieszkańcom. Choć pełnią one ważną funkcję zabezpieczającą, nie zawsze prowadzą do trwałej poprawy sytuacji życiowej beneficjentów, zwłaszcza w przypadku osób wymagających kompleksowego wsparcia.

Istotnym uzupełnieniem świadczeń finansowych jest praca socjalna, która stanowi jedną z podstawowych form wsparcia środowiskowego. Jej celem jest nie tylko rozwiązywanie bieżących problemów mieszkańców, ale również wzmacnianie ich samodzielności i kompetencji życiowych. W praktyce jednak możliwości prowadzenia intensywnej pracy socjalnej są ograniczone, co wynika przede wszystkim z niewielkich zasobów kadrowych oraz dużego obciążenia pracowników zadaniami administracyjnymi.

Ważnym obszarem działalności usługowej jest wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej. W gminie funkcjonuje instytucja asystenta rodziny, która odgrywa kluczową rolę w pracy z rodzinami przeżywającymi trudności opiekuńczo - wychowawcze. Zakres wsparcia obejmuje m.in. pomoc w organizacji życia codziennego, wzmacnianie kompetencji wychowawczych oraz przeciwdziałanie sytuacjom kryzysowym. Skala tej pomocy jest jednak ograniczona ze względu na niepełny wymiar zatrudnienia asystenta oraz rosnące potrzeby w tym obszarze.

Usługi społeczne realizowane w gminie obejmują także działania skierowane do osób starszych. Jedną z kluczowych form wsparcia jest funkcjonowanie Klubu Senior+, który umożliwia aktywizację społeczną, integrację oraz przeciwdziałanie izolacji osób starszych. Dodatkowo realizowane są programy rządowe, takie jak „Opieka 75+”, które wspierają rozwój usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. Pomimo tych działań oferta usług dla seniorów pozostaje niewystarczająco rozwinięta w stosunku do rosnących potrzeb tej grupy.

W odniesieniu do osób z niepełnosprawnościami system usług społecznych koncentruje się głównie na wsparciu o charakterze podstawowym, takim jak pomoc finansowa czy usługi opiekuńcze. Brakuje natomiast rozwiniętych usług specjalistycznych, w szczególności asystencji osobistej, usług rehabilitacyjnych czy wsparcia w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej. Ograniczona dostępność tego typu usług stanowi istotną barierę w funkcjonowaniu osób z niepełnosprawnościami w środowisku lokalnym.

W systemie usług społecznych uwzględniane są również działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom oraz wsparcia osób w kryzysie zdrowia psychicznego. Na terenie gminy funkcjonuje punkt terapii dla osób uzależnionych od alkoholu, który stanowi ważny element lokalnego systemu profilaktyki i wsparcia. Jednocześnie dostęp do usług psychologicznych i psychiatrycznych jest ograniczony, co utrudnia kompleksowe podejście do problemów zdrowia psychicznego mieszkańców.

Istotnym elementem systemu usług społecznych są także działania o charakterze profilaktycznym i integracyjnym, realizowane we współpracy z placówkami oświatowymi oraz innymi podmiotami lokalnymi. Obejmują one m.in. programy dożywiania, działania edukacyjne oraz inicjatywy wspierające aktywność społeczną mieszkańców. Ich znaczenie polega przede wszystkim na zapobieganiu powstawaniu problemów społecznych oraz wzmacnianiu kapitału społecznego gminy.

Analiza usług społecznych świadczonych na terenie Gminy Nowe Ostrowy wskazuje, że system ten znajduje się na etapie przejściowym. Z jednej strony zapewnia podstawowy poziom zabezpieczenia społecznego, z drugiej jednak nie jest w pełni dostosowany do współczesnych wyzwań i potrzeb mieszkańców. Szczególnie widoczny jest niedobór usług środowiskowych, które mogłyby wspierać mieszkańców w ich miejscu zamieszkania i ograniczać konieczność korzystania z opieki instytucjonalnej.

Rozwój usług społecznych w gminie powinien zmierzać w kierunku zwiększenia ich dostępności, różnorodności oraz jakości. Kluczowe znaczenie będzie miało wzmocnienie usług niematerialnych, takich jak usługi opiekuńcze, asystenckie czy specjalistyczne, a także integracja działań realizowanych przez różne podmioty. Planowane utworzenie Centrum Usług Społecznych stwarza w tym zakresie istotne możliwości, umożliwiając budowę bardziej spójnego i efektywnego systemu wsparcia, odpowiadającego na zróżnicowane potrzeby mieszkańców.

4. Analiza potrzeb mieszkańców

Analiza potrzeb mieszkańców Gminy Nowe Ostrowy została przeprowadzona w oparciu o dostępne dane diagnostyczne, w tym wyniki badań ankietowych, analizę danych zastanych oraz informacje pochodzące z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Wnioski płynące z diagnozy wskazują na istotne zróżnicowanie potrzeb poszczególnych grup społecznych, a także na rosnące znaczenie usług środowiskowych jako podstawowego narzędzia wsparcia mieszkańców.

Jednym z najważniejszych obszarów wymagających interwencji jest sytuacja **osób starszych**. Wysoki udział tej grupy w strukturze demograficznej gminy przekłada się na rosnące zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze oraz wsparcie w codziennym funkcjonowaniu. Szczególnie istotnym problemem jest samotność części seniorów oraz ograniczona mobilność, wynikająca zarówno z uwarunkowań zdrowotnych, jak i z rozproszonego charakteru gminy.

W praktyce oznacza to trudności w dostępie do usług publicznych, ochrony zdrowia oraz życia społecznego. Potrzeby tej grupy koncentrują się przede wszystkim wokół rozwoju usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania, w tym usług o charakterze długoterminowym, a także wsparcia w postaci teleopieki, usług sąsiedzkich oraz działań aktywizujących. Istotne znaczenie ma również rozwój form wsparcia dla opiekunów nieformalnych, którzy często ponoszą główny ciężar opieki nad osobami niesamodzielnymi.

Drugą istotną grupą wymagającą wsparcia są **osoby z niepełnosprawnościami**. Analiza sytuacji tej grupy wskazuje na występowanie barier zarówno o charakterze infrastrukturalnym, jak i społecznym. Ograniczony dostęp do usług specjalistycznych, w tym rehabilitacyjnych i terapeutycznych, utrudnia pełne uczestnictwo tych osób w życiu społecznym. Dodatkowo brak rozwiniętego systemu usług asystenckich powoduje, że osoby z niepełnosprawnościami często są uzależnione od pomocy rodziny. W konsekwencji ich potrzeby koncentrują się wokół zwiększenia dostępności usług wspierających samodzielność, w tym asystenta osobistego, usług opiekuńczych oraz form wsparcia umożliwiających aktywizację społeczną i zawodową. Istotnym elementem jest również wsparcie opiekunów faktycznych, którzy wymagają zarówno pomocy wytchnieniowej, jak i dostępu do informacji oraz poradnictwa.

W obszarze **wsparcia dzieci i rodzin** kluczowe znaczenie mają działania ukierunkowane na wzmacnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Analiza potrzeb wskazuje, że część rodzin boryka się z trudnościami wynikającymi z problemów ekonomicznych, społecznych oraz wychowawczych. Wsparcie udzielane w ramach systemu pomocy społecznej, w tym działalność asystenta rodziny, odgrywa istotną rolę w przeciwdziałaniu eskalacji problemów. Jednocześnie istnieje potrzeba rozszerzenia zakresu usług środowiskowych skierowanych do rodzin, w szczególności w zakresie poradnictwa specjalistycznego, wsparcia psychologicznego oraz działań profilaktycznych. W kontekście dzieci i młodzieży istotne jest również rozwijanie oferty zajęć pozaszkolnych oraz działań integracyjnych, które sprzyjają budowaniu kompetencji społecznych i przeciwdziałają wykluczeniu.

Ważnym obszarem diagnozy jest również **zdrowie psychiczne** mieszkańców. Analiza wskazuje na rosnące znaczenie problemów związanych z kondycją psychiczną, które mogą wynikać zarówno z czynników indywidualnych, jak i społecznych, takich jak izolacja, stres czy problemy ekonomiczne. Dostęp do usług psychologicznych i psychiatrycznych na poziomie lokalnym jest ograniczony, co utrudnia wczesne rozpoznawanie problemów oraz prowadzenie skutecznych działań pomocowych. W konsekwencji potrzeby mieszkańców w tym obszarze obejmują rozwój lokalnych form wsparcia, takich jak poradnictwo psychologiczne, grupy wsparcia oraz działania edukacyjne i profilaktyczne. Istotne jest również przeciwdziałanie stygmatyzacji osób korzystających z pomocy w zakresie zdrowia psychicznego.

Analiza potrzeb mieszkańców uwzględnia także sytuację **osób zagrożonych bezdomnością oraz wykluczeniem mieszkaniowym**. Choć skala zjawiska bezdomności w gminie nie jest duża, istnieją czynniki ryzyka, które mogą prowadzić do pogorszenia sytuacji mieszkaniowej części mieszkańców. Należą do nich przede wszystkim ubóstwo, zadłużenia oraz ograniczony dostęp do mieszkań socjalnych. W związku z tym

istotne jest podejmowanie działań o charakterze profilaktycznym, które pozwolą na wczesne identyfikowanie zagrożeń oraz udzielanie wsparcia osobom znajdującym się w trudnej sytuacji.

Przekrojowa analiza potrzeb mieszkańców wskazuje również na występowanie problemów o charakterze systemowym, które dotyczą wszystkich grup społecznych. Jednym z najważniejszych jest ograniczona dostępność usług społecznych wynikająca z rozproszonego charakteru gminy oraz niewystarczającej liczby specjalistów. Istotnym problemem jest także brak kompleksowej informacji o dostępnych formach wsparcia, co utrudnia mieszkańcom korzystanie z istniejących usług. Wskazuje to na potrzebę rozwoju systemu koordynacji i integracji usług społecznych, który umożliwi bardziej efektywne wykorzystanie dostępnych zasobów.

Podsumowując, analiza potrzeb mieszkańców Gminy Nowe Ostrowy wskazuje na konieczność rozwoju usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym, dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb poszczególnych grup. Kluczowe znaczenie ma wzmocnienie usług opiekuńczych, asystenckich i specjalistycznych, a także rozwój działań profilaktycznych i integracyjnych. Realizacja tych działań powinna opierać się na zintegrowanym podejściu do usług społecznych oraz ścisłej współpracy między podmiotami działającymi na rzecz mieszkańców.

5. Analiza usług środowiskowych i zasobów lokalnych

Usługi środowiskowe stanowią kluczowy element nowoczesnego systemu polityki społecznej, ukierunkowanego na wspieranie mieszkańców w ich naturalnym środowisku życia. W przypadku Gminy Nowe Ostrowy ich rozwój ma szczególne znaczenie ze względu na strukturę demograficzną, rozproszony charakter osadnictwa oraz ograniczoną dostępność usług instytucjonalnych. Analiza stanu obecnego wskazuje, że usługi środowiskowe są w gminie obecne, jednak ich zakres i dostępność pozostają niewystarczające w stosunku do rosnących potrzeb mieszkańców.

Podstawową formą wsparcia środowiskowego jest **praca socjalna** realizowana przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Jej istotą jest bezpośrednia praca z osobami i rodzinami w ich miejscu zamieszkania, diagnozowanie problemów oraz podejmowanie działań zmierzających do ich rozwiązania. Praca socjalna pełni funkcję integrującą różne formy wsparcia, jednak jej potencjał jest ograniczony przez niewielkie zasoby kadrowe oraz znaczące obciążenie pracowników zadaniami administracyjnymi.

Kolejnym istotnym elementem usług środowiskowych są **usługi opiekuńcze** świadczone w miejscu zamieszkania. Stanowią one podstawową formę wsparcia dla osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami, które wymagają pomocy w codziennym funkcjonowaniu. Zakres tych usług obejmuje m.in. pomoc w wykonywaniu czynności dnia codziennego, utrzymaniu higieny czy organizacji życia domowego. Pomimo ich znaczenia, skala realizacji usług opiekuńczych w gminie jest ograniczona, co wynika zarówno z ograniczeń finansowych, jak i kadrowych. W konsekwencji nie wszystkie osoby wymagające wsparcia mają możliwość skorzystania z tej formy pomocy w odpowiednim zakresie.

Istotnym uzupełnieniem oferty usług środowiskowych są **działania aktywizujące i integrujące społeczność lokalną**, realizowane m.in. w ramach Klubu Senior+. Placówka ta pełni ważną rolę w przeciwdziałaniu izolacji społecznej osób starszych, umożliwiając im udział w zajęciach integracyjnych, kulturalnych i edukacyjnych. Funkcjonowanie Klubu Senior+ stanowi przykład dobrej praktyki w zakresie usług środowiskowych, jednak jego oddziaływanie obejmuje jedynie część mieszkańców gminy, a oferta nie jest w pełni dostosowana do wszystkich potrzeb seniorów, zwłaszcza tych o ograniczonej mobilności.

Analiza usług środowiskowych wskazuje na brak wielu istotnych form wsparcia, które są rekomendowane w ramach procesu deinstytucjonalizacji. W szczególności dotyczy to usług sąsiedzkich, które mogłyby stanowić uzupełnienie formalnego systemu wsparcia poprzez angażowanie społeczności lokalnej w pomoc osobom potrzebującym. Nie funkcjonują również rozwiązania takie jak teleopieka, która mogłaby zwiększyć bezpieczeństwo osób starszych i niesamodzielnych, zwłaszcza w warunkach rozproszonego osadnictwa.

Ograniczony jest także rozwój usług asystenckich dla osób z niepełnosprawnościami. Brak systemowego wsparcia w tym zakresie powoduje, że osoby te w dużej mierze uzależnione są od pomocy członków rodziny, co może prowadzić do przeciążenia opiekunów nieformalnych oraz ograniczenia aktywności społecznej samych beneficjentów. W gminie nie funkcjonują również mieszkania wspomagane ani treningowe, które stanowią ważny element wsparcia w procesie usamodzielniania osób wymagających pomocy.

W kontekście zasobów lokalnych istotne znaczenie ma potencjał instytucjonalny gminy, który obejmuje zarówno jednostki organizacyjne samorządu, jak i podmioty działające w sektorze społecznym i prywatnym. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, a w przyszłości Centrum Usług Społecznych, stanowi podstawowy

element tego systemu i ma potencjał do pełnienia funkcji koordynatora usług społecznych. Jego rozwój, w tym rozszerzenie zakresu działania, może przyczynić się do zwiększenia dostępności i jakości usług środowiskowych.

Istotnym zasobem lokalnym są także placówki oświatowe oraz infrastruktura społeczna, w tym świetlice i miejsca spotkań mieszkańców. Mogą one pełnić funkcję przestrzeni dla realizacji działań środowiskowych, takich jak zajęcia integracyjne, wsparcie dla rodzin czy inicjatywy społeczne. Ich potencjał nie jest jednak w pełni wykorzystywany w kontekście świadczenia usług społecznych.

W analizie zasobów należy również uwzględnić sektor pozarządowy, który może stanowić istotne uzupełnienie działań podejmowanych przez samorząd. Organizacje pozarządowe mają potencjał do realizacji usług społecznych, w szczególności w obszarze aktywizacji społecznej, wsparcia osób starszych czy działań profilaktycznych. W gminie Nowe Ostrowy współpraca z tym sektorem istnieje, jednak wymaga dalszego rozwijania, w tym tworzenia partnerstw oraz systemowego włączania organizacji w realizację usług.

Nie bez znaczenia są także zasoby nieformalne, obejmujące kapitał społeczny mieszkańców, relacje sąsiedzkie oraz zaangażowanie lokalnej społeczności. W warunkach gminy wiejskiej odgrywają one szczególną rolę w zapewnianiu wsparcia osobom potrzebującym. Jednocześnie zmiany demograficzne, w tym starzenie się społeczeństwa oraz migracje młodszych mieszkańców, prowadzą do stopniowego osłabienia tych tradycyjnych form pomocy.

Analiza usług środowiskowych i zasobów lokalnych wskazuje, że gmina dysponuje podstawowym potencjałem umożliwiającym rozwój nowoczesnego systemu usług społecznych, jednak jego wykorzystanie jest obecnie ograniczone. Kluczowe wyzwania obejmują rozwój nowych form usług środowiskowych, zwiększenie ich dostępności oraz integrację działań podejmowanych przez różne podmioty. Szczególne znaczenie będzie miało wzmocnienie roli Centrum Usług Społecznych jako koordynatora systemu oraz rozwój współpracy międzysektorowej.

W kontekście procesu deinstytucjonalizacji konieczne jest stopniowe przechodzenie od modelu opartego na ograniczonym zakresie usług do systemu bardziej kompleksowego, odpowiadającego na zróżnicowane potrzeby mieszkańców. Oznacza to nie tylko rozwój nowych usług, ale także lepsze wykorzystanie istniejących zasobów lokalnych oraz budowanie trwałych mechanizmów współpracy na poziomie gminy.

6. Kluczowe problemy i wyzwania

Analiza sytuacji społecznej oraz funkcjonowania systemu usług społecznych w Gminie Nowe Ostrowy pozwala na zidentyfikowanie szeregu kluczowych problemów i wyzwań, które determinują kierunki dalszych działań w obszarze polityki społecznej. Mają one charakter zarówno strukturalny, jak i funkcjonalny, a ich rozwiązanie wymaga podejścia systemowego oraz długofalowego planowania.

Jednym z najistotniejszych problemów jest niedostateczny rozwój usług środowiskowych. Obecny system wsparcia opiera się w znacznym stopniu na świadczeniach finansowych oraz działaniach interwencyjnych, podczas gdy usługi świadczone w miejscu zamieszkania mieszkańców mają ograniczony zakres i dostępność. Taki model wsparcia nie odpowiada w pełni na współczesne potrzeby społeczne, szczególnie w kontekście starzejącego się społeczeństwa oraz rosnącej liczby osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Brak rozwiniętych usług środowiskowych zwiększa ryzyko kierowania osób do form opieki instytucjonalnej, co jest sprzeczne z kierunkami polityki deinstytucjonalizacji.

Kolejnym istotnym wyzwaniem jest dominacja wsparcia o charakterze świadczeniowym nad usługowym. Choć świadczenia pieniężne pełnią ważną funkcję zabezpieczającą, nie prowadzą one w sposób wystarczający do poprawy samodzielności i aktywności społecznej mieszkańców. Ograniczony rozwój usług niematerialnych, takich jak usługi opiekuńcze, asystenckie czy specjalistyczne, powoduje, że system wsparcia ma charakter reaktywny, a nie rozwojowy.

Znaczącym problemem jest również brak integracji systemu usług społecznych. Działania podejmowane przez różne podmioty – zarówno publiczne, jak i społeczne – mają często charakter rozproszony i nieskoordynowany. Brakuje spójnego mechanizmu zarządzania usługami, który umożliwiłby efektywne wykorzystanie dostępnych zasobów oraz zapewnił mieszkańcom łatwy dostęp do wsparcia. W praktyce oznacza to trudności w poruszaniu się po systemie usług oraz ograniczoną skuteczność podejmowanych działań.

Istotnym ograniczeniem rozwoju systemu usług społecznych są również niewystarczające zasoby kadrowe. Niewielka liczba pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz brak specjalistów, takich jak psychologowie, terapeuci czy asystenci osób z niepełnosprawnościami, znacząco wpływają na zakres i jakość świadczonych usług. Ograniczenia kadrowe utrudniają nie tylko realizację bieżących zadań, ale także wdrażanie nowych form wsparcia oraz prowadzenie działań profilaktycznych.

Wśród kluczowych wyzwań należy wskazać również proces starzenia się społeczeństwa. Wysoki udział osób w wieku poprodukcyjnym oraz rosnąca liczba osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu generują coraz większe zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze, zdrowotne oraz społeczne. Jednocześnie zmniejszająca się liczba osób w wieku produkcyjnym ogranicza możliwości zapewnienia odpowiedniego poziomu wsparcia, zarówno w wymiarze instytucjonalnym, jak i nieformalnym.

Z problemem starzenia się społeczeństwa powiązane jest osłabienie tradycyjnych form wsparcia nieformalnego. Migracje młodszych mieszkańców oraz zmiany w strukturze rodzin powodują, że coraz więcej osób starszych pozostaje bez wsparcia ze strony najbliższych. W konsekwencji rośnie znaczenie formalnych usług społecznych, które jednak nie są w pełni rozwinięte.

Kolejnym istotnym wyzwaniem jest ograniczona dostępność usług specjalistycznych, w szczególności w obszarze zdrowia psychicznego oraz wsparcia osób z niepełnosprawnościami. Brak lokalnego dostępu do specjalistów powoduje konieczność korzystania z usług poza gminą, co w przypadku osób o ograniczonej mobilności stanowi istotną barierę. Ograniczenia te utrudniają wczesne reagowanie na problemy oraz prowadzenie skutecznych działań pomocowych.

Należy również zwrócić uwagę na bariery związane z dostępnością usług wynikające z rozproszonego charakteru gminy. Duże odległości między miejscowościami oraz ograniczona infrastruktura transportowa utrudniają mieszkańcom korzystanie z dostępnych form wsparcia. Problem ten dotyczy w szczególności osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami, dla których mobilność stanowi istotne ograniczenie.

Ważnym wyzwaniem jest także niewystarczający poziom informacji o dostępnych usługach społecznych. Mieszkańcy nie zawsze posiadają pełną wiedzę na temat możliwości uzyskania wsparcia, co ogranicza ich dostęp do istniejących form pomocy. Brak spójnego systemu informacyjnego oraz punktu kompleksowej obsługi powoduje, że system usług społecznych jest postrzegany jako mało przejrzysty.

Podsumowując, kluczowe problemy i wyzwania Gminy Nowe Ostrowy w obszarze usług społecznych koncentrują się wokół konieczności rozwoju usług środowiskowych, integracji systemu wsparcia oraz wzmocnienia zasobów kadrowych i organizacyjnych. Szczególne znaczenie ma dostosowanie systemu do zmieniającej się struktury demograficznej oraz rosnących potrzeb mieszkańców. Odpowiedzią na zidentyfikowane wyzwania powinno być wdrożenie zintegrowanego modelu usług społecznych, opartego na współpracy międzysektorowej oraz skoncentrowanego na potrzebach mieszkańców i ich funkcjonowaniu w środowisku lokalnym.

7. Wnioski z diagnozy

Przeprowadzona diagnoza sytuacji społecznej oraz funkcjonowania systemu usług społecznych w Gminie Nowe Ostrowy wskazuje na konieczność wprowadzenia istotnych zmian w sposobie organizacji i realizacji wsparcia na poziomie lokalnym. Zidentyfikowane uwarunkowania demograficzne, społeczne oraz instytucjonalne jednoznacznie wskazują na potrzebę przejścia od modelu opartego głównie na świadczeniach finansowych do modelu skoncentrowanego na rozwoju usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym.

Kluczowym wnioskiem wynikającym z diagnozy jest rosnące znaczenie usług środowiskowych jako podstawowej formy wsparcia mieszkańców. Proces starzenia się społeczeństwa, wzrost liczby osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu oraz ograniczenie tradycyjnych form opieki rodzinnej powodują, że dotychczasowe mechanizmy wsparcia stają się niewystarczające. W konsekwencji konieczne jest rozwijanie usług umożliwiających mieszkańcom jak najdłuższe funkcjonowanie w miejscu zamieszkania, przy jednoczesnym zapewnieniu odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa i jakości życia.

Diagnoza wskazuje również na potrzebę zwiększenia dostępności i różnorodności usług społecznych. Obecny system wsparcia zapewnia podstawowy poziom zabezpieczenia społecznego, jednak nie odpowiada w pełni na zróżnicowane potrzeby mieszkańców, w szczególności w zakresie usług specjalistycznych. Niedobór usług takich jak asystencja osobista, wsparcie psychologiczne, teleopieka czy mieszkania

wspomagane ogranicza możliwości samodzielnego funkcjonowania wielu osób oraz zwiększa ryzyko ich wykluczenia społecznego.

Istotnym wnioskiem jest także konieczność integracji systemu usług społecznych. Obecne działania realizowane przez różne podmioty mają charakter rozproszony, co utrudnia ich efektywne wykorzystanie oraz ogranicza dostępność wsparcia dla mieszkańców. Wprowadzenie zintegrowanego modelu zarządzania usługami, opartego na współpracy międzysektorowej, jest niezbędne dla zwiększenia skuteczności podejmowanych działań. Kluczową rolę w tym procesie powinno odegrać Centrum Usług Społecznych, które będzie pełniło funkcję koordynatora lokalnego systemu wsparcia.

Analiza wykazała również potrzebę wzmocnienia zasobów kadrowych systemu usług społecznych. Ograniczona liczba pracowników oraz brak specjalistów znacząco wpływają na możliwości rozwoju usług oraz ich jakość. W związku z tym konieczne jest podejmowanie działań zmierzających do zwiększenia liczby i kompetencji kadry, a także do tworzenia warunków sprzyjających zatrudnianiu specjalistów w obszarze usług społecznych.

Ważnym wnioskiem jest także konieczność lepszego wykorzystania istniejących zasobów lokalnych. Gmina dysponuje potencjałem instytucjonalnym, społecznym i infrastrukturalnym, który może zostać wykorzystany w procesie rozwoju usług społecznych. W szczególności dotyczy to współpracy z organizacjami pozarządowymi, wykorzystania infrastruktury lokalnej oraz wzmocniania kapitału społecznego mieszkańców. Rozwój partnerstw lokalnych oraz włączanie różnych podmiotów w realizację usług społecznych może przyczynić się do zwiększenia ich dostępności i efektywności.

Istotnym elementem wniosków z diagnozy jest również potrzeba zwiększenia dostępności informacji o usługach społecznych. Brak przejrzystego systemu informowania mieszkańców o dostępnych formach wsparcia stanowi istotną barierę w korzystaniu z usług. Wprowadzenie rozwiązań ułatwiających dostęp do informacji, takich jak punkt kompleksowej obsługi czy system „jednego okienka”, może znacząco poprawić funkcjonowanie systemu wsparcia.

Podsumowując, diagnoza wskazuje, że system usług społecznych w Gminie Nowe Ostrowy wymaga kompleksowej transformacji, której celem będzie stworzenie spójnego, dostępnego i efektywnego systemu wsparcia opartego na usługach środowiskowych. Kluczowe kierunki działań obejmują rozwój usług społecznych, integrację systemu wsparcia, wzmocnienie zasobów kadrowych oraz lepsze wykorzystanie potencjału lokalnego. Realizacja tych działań powinna przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców oraz zwiększenia ich samodzielności i aktywności społecznej.

CZĘŚĆ II – PROGRAMOWA

1. Założenia procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych

Proces deinstytucjonalizacji usług społecznych w Gminie Nowe Ostrowy stanowi odpowiedź na zidentyfikowane w diagnozie potrzeby mieszkańców oraz kierunki polityki społecznej na poziomie krajowym i europejskim. Jego istotą jest stopniowe przechodzenie od modelu wsparcia opartego na instytucjach i świadczeniach pieniężnych do modelu skoncentrowanego na usługach świadczonych w środowisku lokalnym, w miejscu zamieszkania mieszkańców.

Podejście to zakłada, że wsparcie powinno być jak najbardziej dostępne, zindywidualizowane i dostosowane do rzeczywistych potrzeb osób korzystających z usług. Kluczowym celem jest umożliwienie mieszkańcom, w szczególności osobom starszym, osobom z niepełnosprawnościami oraz rodzinom w trudnej sytuacji, jak najdłuższego funkcjonowania w środowisku lokalnym, przy zachowaniu ich podmiotowości i niezależności.

Deinstytucjonalizacja nie oznacza całkowitej rezygnacji z usług instytucjonalnych, lecz ich racjonalne ograniczanie oraz rozwój alternatywnych form wsparcia. Proces ten powinien mieć charakter stopniowy, oparty na realnych możliwościach gminy oraz dostępnych zasobach, a jego wdrażanie powinno być monitorowane i dostosowywane do zmieniających się warunków społecznych.

2. Cel główny i cele szczegółowe

Cel główny:

Celem głównym Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji jest stworzenie spójnego, dostępnego i efektywnego systemu usług społecznych w Gminie Nowe Ostrowy, opartego na usługach środowiskowych, umożliwiającego mieszkańcom funkcjonowanie w miejscu zamieszkania oraz zwiększającego ich samodzielność i jakość życia.

Cele szczegółowe:

Realizacja celu głównego wymaga osiągnięcia szeregu celów szczegółowych, które wynikają bezpośrednio z przeprowadzonej diagnozy:

Pierwszym z nich jest rozwój usług środowiskowych, w szczególności usług opiekuńczych, asystenckich oraz specjalistycznych, które będą świadczone w miejscu zamieszkania mieszkańców. Działania w tym zakresie mają na celu ograniczenie konieczności korzystania z opieki instytucjonalnej oraz zwiększenie dostępności wsparcia.

Drugim celem jest wzmocnienie systemu wsparcia opieki nieformalnej, w tym rodzin i opiekunów faktycznych. Obejmuje to rozwój usług wytchnieniowych, wsparcia informacyjnego oraz działań umożliwiających łączenie obowiązków opiekuńczych z aktywnością zawodową i społeczną.

Kolejnym celem jest integracja i koordynacja systemu usług społecznych poprzez rozwój Centrum Usług Społecznych jako podmiotu odpowiedzialnego za organizację, koordynację i rozwój usług w gminie. Wprowadzenie zintegrowanego modelu zarządzania usługami ma umożliwić lepsze wykorzystanie dostępnych zasobów oraz zwiększenie dostępności wsparcia dla mieszkańców.

Istotnym celem jest również zwiększenie dostępności usług specjalistycznych, w szczególności w obszarze zdrowia psychicznego oraz wsparcia osób z niepełnosprawnościami. Wymaga to zarówno rozwoju lokalnych form wsparcia, jak i współpracy z podmiotami zewnętrznymi.

Ostatnim z kluczowych celów jest rozwój współpracy międzysektorowej oraz wzmocnienie roli społeczności lokalnej w realizacji usług społecznych. Obejmuje to zarówno współpracę z organizacjami pozarządowymi, jak i rozwój wolontariatu oraz usług sąsiedzkich.

3. Obszary interwencji

3.1. Wsparcie osób starszych

Wsparcie osób starszych stanowi jeden z priorytetowych obszarów interwencji, co wynika bezpośrednio z sytuacji demograficznej gminy. Celem działań w tym obszarze jest umożliwienie seniorom jak najdłuższego funkcjonowania w środowisku lokalnym oraz przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu.

Planowane działania obejmują przede wszystkim rozwój usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania, zwiększenie dostępności usług teleopieki oraz wprowadzenie usług sąsiedzkich. Istotnym elementem będzie również rozwój oferty aktywizacyjnej, w tym rozszerzenie działalności Klubu Senior+ oraz inicjowanie nowych form integracji społecznej. Ważnym kierunkiem jest także wsparcie opiekunów nieformalnych poprzez rozwój usług wytchnieniowych.

3.2. Wsparcie osób z niepełnosprawnościami

Celem działań w tym obszarze jest zwiększenie samodzielności osób z niepełnosprawnościami oraz ich integracji społecznej. Kluczowe znaczenie ma rozwój usług umożliwiających funkcjonowanie w środowisku lokalnym, w tym usług asystenta osobistego oraz usług opiekuńczych.

Plan zakłada również podejmowanie działań na rzecz rozwoju mieszkań wspomaganych oraz zwiększenie dostępności usług rehabilitacyjnych i specjalistycznych. Istotnym elementem będzie także wsparcie opiekunów osób z niepełnosprawnościami oraz rozwój działań aktywizujących.

3.3. Wsparcie dzieci i rodzin

W obszarze wsparcia dzieci i rodzin działania koncentrować się będą na wzmocnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych oraz przeciwdziałaniu sytuacjom kryzysowym. Kluczowe znaczenie ma rozwój usług środowiskowych, w tym pracy asystenta rodziny, poradnictwa specjalistycznego oraz działań profilaktycznych.

Plan zakłada również rozwój oferty zajęć dla dzieci i młodzieży, w tym działań integracyjnych i edukacyjnych, które będą sprzyjać budowaniu kompetencji społecznych oraz przeciwdziałaniu wykluczeniu.

3.4. Wsparcie w obszarze zdrowia psychicznego

W obszarze zdrowia psychicznego działania będą koncentrować się na zwiększeniu dostępności wsparcia psychologicznego oraz rozwoju działań profilaktycznych. Plan zakłada rozwój poradnictwa psychologicznego, tworzenie grup wsparcia oraz współpracę z podmiotami systemu ochrony zdrowia.

Istotnym elementem będzie również podejmowanie działań edukacyjnych mających na celu zwiększenie świadomości społecznej oraz przeciwdziałanie stygmatyzacji osób z problemami psychicznymi.

3.5. Przeciwdziałanie bezdomności i wykluczeniu mieszkaniowemu

Działania w tym obszarze będą miały przede wszystkim charakter profilaktyczny i ukierunkowany na zapobieganie sytuacjom kryzysowym. Plan zakłada rozwój wsparcia socjalnego, poradnictwa oraz podejmowanie działań na rzecz poprawy dostępności mieszkań.

W miarę możliwości gmina będzie dążyć do rozwoju form wsparcia takich jak mieszkania treningowe lub wspomagane, które mogą stanowić alternatywę dla opieki instytucjonalnej.

4. System realizacji planu

Realizacja Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych w Gminie Nowe Ostrowy będzie oparta na modelu zintegrowanym, zakładającym ścisłą współpracę podmiotów działających w obszarze polityki społecznej oraz stopniowe przekształcanie istniejącego systemu wsparcia w kierunku usług środowiskowych. Kluczowym elementem tego systemu będzie zapewnienie spójności działań, efektywnego wykorzystania zasobów oraz dostępności usług dla mieszkańców.

Podstawową rolę w realizacji planu pełnić będzie Centrum Usług Społecznych, które powstanie w wyniku przekształcenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. CUS będzie odpowiedzialne za koordynację lokalnego systemu usług społecznych, w tym diagnozowanie potrzeb mieszkańców, planowanie działań oraz organizację i monitorowanie realizacji usług. Wprowadzenie tej instytucji stanowi istotną zmianę jakościową, umożliwiającą odejście od rozproszonego modelu świadczenia wsparcia na rzecz systemu zintegrowanego i ukierunkowanego na potrzeby mieszkańców.

Jednym z kluczowych założeń systemu realizacji planu jest wprowadzenie zasady kompleksowości wsparcia. Oznacza to, że pomoc udzielana mieszkańcom będzie uwzględniała różne aspekty ich sytuacji życiowej, a działania podejmowane przez poszczególne podmioty będą wzajemnie się uzupełniały. W praktyce będzie to realizowane poprzez tworzenie indywidualnych planów usług społecznych, dostosowanych do potrzeb konkretnych osób i rodzin. Plany te będą opracowywane we współpracy z mieszkańcami oraz przy udziale różnych specjalistów, co pozwoli na lepsze dopasowanie form wsparcia.

Istotnym elementem systemu będzie również wprowadzenie zasady „jednego okienka”, która ma na celu uproszczenie dostępu do usług społecznych. Dzięki temu mieszkańcy będą mogli uzyskać informacje o dostępnych formach wsparcia oraz skorzystać z nich w jednym miejscu, bez konieczności kontaktowania się z wieloma instytucjami. Rozwiązanie to przyczyni się do zwiększenia przejrzystości systemu oraz poprawy jego dostępności, szczególnie dla osób starszych i osób o ograniczonej mobilności.

W ramach systemu realizacji planu przewiduje się także wyznaczenie koordynatora usług społecznych, który będzie odpowiedzialny za organizację i nadzór nad procesem świadczenia usług. Do jego zadań należeć będzie m.in. monitorowanie realizacji indywidualnych planów wsparcia, współpraca z różnymi podmiotami oraz zapewnienie ciągłości i spójności działań. Funkcja ta ma kluczowe znaczenie dla skutecznego wdrażania modelu zintegrowanego.

Realizacja planu będzie oparta na szerokiej współpracy międzysektorowej, obejmującej podmioty publiczne, organizacje pozarządowe oraz sektor prywatny. Współpraca ta będzie miała charakter zarówno formalny, jak i nieformalny, a jej celem będzie zwiększenie efektywności działań oraz lepsze wykorzystanie dostępnych zasobów. Szczególne znaczenie będzie miało rozwijanie partnerstw lokalnych, które umożliwią realizację usług społecznych w sposób bardziej elastyczny i dostosowany do potrzeb mieszkańców.

Ważnym elementem systemu realizacji planu będzie także włączenie społeczności lokalnej w proces świadczenia usług społecznych. Obejmuje to rozwój wolontariatu, usług sąsiedzkich oraz innych form aktywności obywatelskiej, które mogą stanowić uzupełnienie formalnego systemu wsparcia. Zaangażowanie mieszkańców w działania na rzecz społeczności lokalnej przyczyni się do wzmacniania kapitału społecznego oraz budowania poczucia odpowiedzialności za wspólnotę.

System realizacji planu będzie również uwzględniał rozwój kompetencji kadry zaangażowanej w świadczenie usług społecznych. W tym celu przewiduje się organizację szkoleń oraz działań podnoszących kwalifikacje pracowników, co pozwoli na lepsze dostosowanie usług do potrzeb mieszkańców oraz wdrażanie nowych form wsparcia. Wzmocnienie potencjału kadrowego jest warunkiem skutecznej realizacji założeń planu.

Istotnym aspektem realizacji planu będzie także wykorzystanie nowoczesnych narzędzi i technologii, które mogą wspierać organizację i świadczenie usług społecznych. Dotyczy to w szczególności rozwoju teleopieki oraz systemów informacyjnych, które umożliwią lepsze zarządzanie usługami oraz poprawę komunikacji z mieszkańcami.

Realizacja planu będzie miała charakter etapowy i będzie dostosowywana do możliwości organizacyjnych i finansowych gminy. W pierwszym etapie kluczowe będzie stworzenie podstaw systemu zintegrowanego, w tym uruchomienie Centrum Usług Społecznych oraz rozwój podstawowych usług środowiskowych. W kolejnych etapach planowane jest stopniowe rozszerzanie oferty usług oraz rozwój bardziej zaawansowanych form wsparcia.

Podsumowując, system realizacji Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji w Gminie Nowe Ostrowy opiera się na założeniu integracji usług, współpracy międzysektorowej oraz aktywnego udziału społeczności lokalnej. Jego wdrożenie ma na celu stworzenie nowoczesnego i efektywnego systemu wsparcia, który będzie odpowiadał na potrzeby mieszkańców oraz umożliwiał im funkcjonowanie w środowisku lokalnym.

5. Finansowanie działań

Realizacja Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych w Gminie Nowe Ostrowy wymaga zapewnienia stabilnego, wieloźródłowego systemu finansowania, który umożliwi zarówno utrzymanie istniejących form wsparcia, jak i rozwój nowych usług środowiskowych. Z uwagi na zakres planowanych działań oraz ich długofalowy charakter, kluczowe znaczenie ma dywersyfikacja źródeł finansowania oraz efektywne zarządzanie dostępnymi środkami.

Podstawowym źródłem finansowania usług społecznych pozostaje budżet gminy, w ramach którego realizowane są zadania własne z zakresu pomocy społecznej oraz inne działania związane z polityką społeczną. Środki te zapewniają ciągłość funkcjonowania systemu wsparcia, w tym finansowanie działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (a docelowo Centrum Usług Społecznych), wypłatę świadczeń oraz realizację podstawowych usług. Jednocześnie możliwości finansowe gminy są ograniczone, co powoduje konieczność poszukiwania dodatkowych źródeł finansowania.

Istotnym elementem systemu finansowania będą środki pochodzące z funduszy europejskich, w szczególności w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+). Programy te stanowią kluczowe narzędzie wspierające rozwój usług społecznych, w tym usług środowiskowych, oraz umożliwiają finansowanie projektów pilotażowych, innowacyjnych form wsparcia oraz działań ukierunkowanych na integrację społeczną. Wykorzystanie środków unijnych pozwoli na znaczące rozszerzenie oferty usług oraz wdrażanie nowych rozwiązań organizacyjnych.

Uzupełnieniem finansowania będą środki pochodzące z programów rządowych, takich jak programy wspierające rozwój usług opiekuńczych, asystenckich czy działań na rzecz seniorów i rodzin. Programy te umożliwiają finansowanie konkretnych form wsparcia, a ich wykorzystanie pozwala na zwiększenie dostępności usług dla mieszkańców bez nadmiernego obciążania budżetu gminy. W szczególności istotne znaczenie mają programy dedykowane osobom starszym, osobom z niepełnosprawnościami oraz rodzinom wymagającym wsparcia.

W przypadku działań skierowanych do osób z niepełnosprawnościami ważnym źródłem finansowania będą również środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON). Fundusz ten umożliwia finansowanie m.in. usług asystenckich, rehabilitacyjnych oraz działań wspierających aktywizację społeczną i zawodową osób z niepełnosprawnościami. Włączenie tych środków do systemu finansowania pozwoli na rozwój specjalistycznych usług, które obecnie są w gminie ograniczone.

Istotnym kierunkiem rozwoju systemu finansowania jest także zwiększenie udziału podmiotów zewnętrznych, w tym organizacji pozarządowych oraz sektora prywatnego, w realizacji usług społecznych. Współpraca z tymi podmiotami może obejmować zarówno wspólne realizowanie projektów finansowanych ze środków zewnętrznych, jak i powierzanie realizacji określonych usług w drodze konkursów lub partnerstw. Takie podejście pozwala na lepsze wykorzystanie potencjału lokalnego oraz zwiększenie efektywności wydatkowania środków publicznych.

W kontekście finansowania istotne znaczenie ma również racjonalizacja wydatków oraz optymalizacja kosztów funkcjonowania systemu usług społecznych. Proces deinstytucjonalizacji, poprzez rozwój usług środowiskowych, może przyczynić się do zmniejszenia kosztów związanych z opieką instytucjonalną, która

jest zazwyczaj bardziej kosztowna. W dłuższej perspektywie inwestowanie w usługi środowiskowe może przynieść oszczędności oraz poprawę efektywności systemu wsparcia.

Realizacja planu wymaga także wprowadzenia mechanizmów planowania finansowego, które pozwolą na powiązanie celów i działań z konkretnymi źródłami finansowania. Oznacza to konieczność opracowania szczegółowych budżetów dla poszczególnych działań oraz monitorowania wydatkowania środków. Przejrzystość finansowania oraz systematyczna analiza kosztów i efektów podejmowanych działań będą kluczowe dla zapewnienia trwałości realizacji planu.

Ważnym elementem systemu finansowania będzie również elastyczność w dostosowywaniu źródeł finansowania do zmieniających się warunków i możliwości. Pozyskiwanie środków zewnętrznych, w tym udział w konkursach i programach grantowych, wymaga aktywnego podejścia oraz zdolności do szybkiego reagowania na pojawiające się możliwości finansowania.

Podsumowując, finansowanie działań przewidzianych w Lokalnym Planie Deinstytucjonalizacji będzie oparte na zróżnicowanym systemie źródeł, obejmującym środki własne gminy, fundusze europejskie, programy rządowe oraz współpracę z podmiotami zewnętrznymi. Kluczowe znaczenie będzie miało zapewnienie stabilności finansowej, efektywnego wykorzystania środków oraz zdolności do pozyskiwania dodatkowych źródeł finansowania. Tylko takie podejście umożliwi skuteczną realizację założeń planu oraz rozwój usług społecznych odpowiadających na potrzeby mieszkańców.

6. Monitoring i ewaluacja

Skuteczna realizacja Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych w Gminie Nowe Ostrowy wymaga wdrożenia spójnego **systemu monitorowania i ewaluacji**, który umożliwi bieżącą ocenę postępów, identyfikację problemów oraz wprowadzanie niezbędnych korekt. System ten będzie stanowił integralny element zarządzania planem i pozwoli na zapewnienie jego efektywności oraz trwałości rezultatów.

Monitoring będzie miał charakter ciągły i będzie obejmował systematyczne gromadzenie oraz analizę danych dotyczących realizacji działań przewidzianych w planie. Jego podstawowym celem będzie śledzenie stopnia osiągania założonych celów oraz ocena zgodności realizowanych działań z przyjętymi kierunkami rozwoju usług społecznych. Monitoring umożliwi również identyfikację ewentualnych opóźnień lub trudności w realizacji planu oraz podejmowanie działań naprawczych.

Za prowadzenie monitoringu odpowiedzialne będzie Centrum Usług Społecznych, które jako koordynator systemu usług społecznych będzie gromadzić dane pochodzące od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację planu. Proces ten będzie wymagał współpracy z jednostkami organizacyjnymi gminy, organizacjami pozarządowymi oraz innymi partnerami uczestniczącymi w świadczeniu usług społecznych. Współpraca ta pozwoli na uzyskanie pełnego obrazu funkcjonowania systemu oraz ocenę jego skuteczności.

Kluczowym elementem systemu monitorowania będzie zestaw wskaźników, które pozwolą na ilościową i jakościową ocenę realizacji planu. Wskaźniki te będą odnosiły się m.in. do liczby osób objętych usługami społecznymi, liczby i rodzaju wdrożonych usług środowiskowych, poziomu wykorzystania dostępnych form wsparcia oraz zmian w zakresie korzystania z opieki instytucjonalnej. Istotne będzie również monitorowanie poziomu satysfakcji mieszkańców z otrzymywanego wsparcia, co pozwoli na ocenę jakości usług z perspektywy ich odbiorców.

Ewaluacja planu będzie miała charakter okresowy i będzie polegała na pogłębionej analizie efektów realizacji działań oraz ich wpływu na sytuację społeczną mieszkańców gminy. W przeciwieństwie do monitoringu, który koncentruje się na bieżącym śledzeniu postępów, ewaluacja będzie służyła ocenie skuteczności i trafności przyjętych rozwiązań. Jej celem będzie odpowiedź na pytanie, w jakim stopniu realizacja planu przyczynia się do osiągnięcia zakładanych celów, w tym rozwoju usług środowiskowych i poprawy jakości życia mieszkańców.

Ewaluacja będzie prowadzona w określonych odstępach czasu, np. w połowie okresu realizacji planu oraz po jego zakończeniu. W jej ramach wykorzystywane będą różne metody badawcze, w tym analiza danych statystycznych, badania ankietowe wśród mieszkańców oraz wywiady z przedstawicielami instytucji zaangażowanych w realizację planu. Takie podejście pozwoli na uzyskanie kompleksowej oceny funkcjonowania systemu usług społecznych.

Istotnym elementem systemu monitorowania i ewaluacji będzie także włączenie interesariuszy w proces oceny realizacji planu. Obejmuje to zarówno mieszkańców korzystających z usług społecznych, jak

i przedstawicieli instytucji oraz organizacji działających na rzecz społeczności lokalnej. Udział interesariuszy pozwoli na uwzględnienie różnych perspektyw oraz lepsze dostosowanie działań do rzeczywistych potrzeb.

Wyniki monitoringu i ewaluacji będą wykorzystywane do bieżącego zarządzania planem oraz wprowadzania ewentualnych zmian w jego realizacji. Pozwoli to na zwiększenie elastyczności systemu oraz dostosowanie działań do zmieniających się warunków społecznych i potrzeb mieszkańców. Regularne raportowanie wyników monitoringu oraz ewaluacji będzie również sprzyjało przejrzystości działań oraz budowaniu zaufania społecznego.

Ważnym aspektem systemu monitorowania jest także zapewnienie odpowiednich narzędzi i procedur umożliwiających skuteczne gromadzenie i analizę danych. Obejmuje to zarówno rozwój systemów informatycznych wspierających zarządzanie usługami społecznymi, jak i opracowanie standardów raportowania oraz przepływu informacji między podmiotami zaangażowanymi w realizację planu.

Podsumowując, system monitorowania i ewaluacji Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji w Gminie Nowe Ostrowy będzie oparty na ciągłym zbieraniu danych, okresowej ocenie efektów oraz aktywnym wykorzystaniu wyników analiz w procesie zarządzania. Jego wdrożenie pozwoli na zapewnienie skuteczności realizacji planu, zwiększenie jakości świadczonych usług oraz lepsze dostosowanie systemu wsparcia do potrzeb mieszkańców.

Przewodniczący Rady Gminy

Jacek Olesiński

TABELARYCZNY PLAN DZIAŁAŃ LPDI – GMINA NOWE OSTROWY

OBSZAR 1: WSPARCIE OSÓB STARSZYCH

Nr	Działanie	Opis działania	Okres realizacji	Podmioty odpowiedzialne	Szacunkowy koszt	Źródła finansowania
1	Rozwój usług opiekuńczych	Zwiększenie liczby godzin usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania	2026–2030	CUS, gmina	średni	budżet gminy, EFS+, programy rządowe
2	Wdrożenie teleopieki	Zakup opasek bezpieczeństwa, system monitoringu seniorów	2026–2028	CUS, partnerzy	średni	EFS+, program „Korpus wsparcia seniorów”
3	Usługi sąsiedzkie	Organizacja lokalnej sieci wsparcia sąsiedzkiego	2026–2030	CUS, NGO	niski	budżet gminy, NGO
4	Rozwój Klubu Senior+	Poszerzenie oferty zajęć i liczby uczestników	2026–2030	CUS, UG	niski	program Senior+, budżet gminy
5	Opieka wytnieniowa	Wsparcie dla opiekunów osób niesamodzielnych	2026–2030	CUS	średni	EFS+, programy rządowe

OBSZAR 2: WSPARCIE OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Nr	Działanie	Opis działania	Okres realizacji	Podmioty odpowiedzialne	Koszt	Źródła finansowania
1	Asystent osobisty ON	Wdrożenie usług asystenta osobistego	2026–2030	CUS	średni	PFRON, EFS+
2	Usługi opiekuńcze	Rozszerzenie usług opiekuńczych dla ON	2026–2030	CUS	średni	budżet gminy, EFS+
3	Wsparcie opiekunów	Szkolenia, poradnictwo, pomoc wytnieniowa	2026–2030	CUS, NGO	niski/średni	EFS+, PFRON
4	Rehabilitacja lokalna	Organizacja dostępu do usług rehabilitacyjnych	2027–2030	CUS, partnerzy	średni	NFZ, PFRON, EFS+
5	Mieszkania wspomagane	Przygotowanie modelu mieszkań wspieranych	2028–2030	UG, CUS	wysoki	EFRR, EFS+

OBSZAR 3: WSPARCIE DZIECI I RODZIN

Nr	Działanie	Opis działania	Okres	Podmioty	Koszt	Finansowanie
1	Rozwój asystenta rodziny	Zwiększenie dostępności wsparcia rodzin	2026–2030	CUS	średni	budżet gminy, EFS+
2	Poradnictwo specjalistyczne	Psycholog, pedagog, prawnik	2026–2030	CUS	średni	EFS+
3	Programy profilaktyczne	Działania dla dzieci i młodzieży	2026–2030	szkoły, CUS	niski	budżet gminy, programy
4	Zajęcia pozaszkolne	Rozwój oferty integracyjnej	2026–2030	szkoły, NGO	niski	budżet gminy, NGO

5	Wsparcie kryzysowe	Interwencja i pomoc rodzinom	2026–2030	CUS	średni	budżet gminy
---	--------------------	------------------------------	-----------	-----	--------	--------------

OBSZAR 4: ZDROWIE PSYCHICZNE

Nr	Działanie	Opis	Okres	Podmioty	Koszt	Finansowanie
1	Poradnictwo psychologiczne	Dostęp do specjalisty	2026–2030	CUS	średni	EFS+, NFZ
2	Grupy wsparcia	Organizacja grup dla mieszkańców	2026–2030	CUS, NGO	niski	EFS+
3	Profilaktyka zdrowia psychicznego	Kampanie edukacyjne	2026–2030	szkoły, CUS	niski	budżet gminy, NFZ
4	Współpraca z ochroną zdrowia	Integracja usług społecznych i zdrowotnych	2026–2030	CUS	niski	budżet gminy, NFZ
5	Wsparcie osób uzależnionych	Rozwój terapii i punktów wsparcia	2026–2030	CUS	średni	budżet gminy, NFZ, programy rządowe

OBSZAR 5: BEZDOMNOŚĆ I WYKLUCZENIE MIESZKANIOWE

Nr	Działanie	Opis	Okres	Podmioty	Koszt	Finansowanie
1	Profilaktyka bezdomności	Monitoring zagrożeń	2026–2030	CUS	niski	budżet gminy
2	Wsparcie socjalne	Pomoc osobom zagrożonym	2026–2030	CUS	niski	budżet gminy
3	Poradnictwo mieszkaniowe	Pomoc w utrzymaniu mieszkań	2026–2030	CUS	niski	EFS+
4	Mieszkania treningowe	Przygotowanie do samodzielności	2027–2030	UG	średni	EFS+, EFRR
5	Współpraca międzyinstytucjonalna	Koordinacja działań	2026–2030	CUS	niski	budżet gminy, programy rządowe

SYSTEM WSKAŹNIKÓW (KPI) – LPDI GMINA NOWE OSTROWY

1. Założenia metodologiczne

System wskaźników opiera się na trzech poziomach:

- 1) **wskaźniki produktu** – mierzą skalę działań (co zostało zrobione),
- 2) **wskaźniki rezultatu** – mierzą bezpośrednie efekty dla mieszkańców,
- 3) **wskaźniki oddziaływania** – mierzą zmiany systemowe i długofalowe.

Wskaźniki będą monitorowane przez CUS w cyklu rocznym oraz raportowane w ramach realizacji LPDI.

2. WSKAŹNIKI HORYZONTALNE (CAŁY SYSTEM)

Wskaźnik	Typ	Jednostka	Wartość bazowa (2025)	Wartość docelowa (2030)
Liczba osób objętych usługami społecznymi	produkt	osoby	do uzupełnienia	+30–50%

Liczba nowych usług społecznych	produkt	liczba	0–2	min. 8–12
Liczba osób objętych usługami środowiskowymi	rezultat	osoby	niska	wzrost o min. 50%
Liczba osób korzystających z opieki instytucjonalnej	oddziaływanie	osoby	do uzupełnienia	spadek o 10–20%
Poziom satysfakcji mieszkańców	rezultat	%	brak danych	min. 75–85%

3. OBSZAR 1 – SENIORZY

Wskaźnik	Typ	Jednostka	Wartość bazowa (2025)	Docelowa
Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi	produkt	osoby	do ustalenia	+50%
Liczba godzin usług opiekuńczych	produkt	godziny/rok	do ustalenia	+40%
Liczba użytkowników teleopieki	produkt	osoby	0	min. 30–50
Liczba osób korzystających z Klubu Senior+	rezultat	osoby	obecna	+30%
Odsetek seniorów funkcjonujących w miejscu zamieszkania	oddziaływanie	%	wysoki	utrzymanie / wzrost

4. OBSZAR 2 – OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Wskaźnik	Typ	Jednostka	Wartość bazowa (2025)	Docelowa
Liczba osób objętych asystencją osobistą	produkt	osoby	0	min. 15–30
Liczba godzin usług asystenckich	produkt	godziny	0	wzrost roczny
Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych	rezultat	osoby	do ustalenia	+40%
Liczba opiekunów objętych wsparciem	rezultat	osoby	niska	+50%
Wzrost samodzielności beneficjentów	oddziaływanie	%	brak danych	min. 60% poprawa

5. OBSZAR 3 – DZIECI I RODZINY

Wskaźnik	Typ	Jednostka	Wartość bazowa (2025)	Docelowa
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta	produkt	rodziny	do ustalenia	+30%
Liczba osób korzystających z poradnictwa	produkt	osoby	niska	+50%
Liczba dzieci objętych zajęciami	produkt	osoby	do ustalenia	+40%
Liczba interwencji kryzysowych zakończonych sukcesem	rezultat	%	brak danych	min. 70%
Spadek liczby rodzin wymagających interwencji	oddziaływanie	%	do ustalenia	-10–15%

6. OBSZAR 4 – ZDROWIE PSYCHICZNE

Wskaźnik	Typ	Jednostka	Wartość bazowa (2025)	Docelowa
Liczba osób objętych wsparciem psychologicznym	produkt	osoby	bardzo niska	+60%
Liczba zorganizowanych grup wsparcia	produkt	liczba	0	min. 3–5
Liczba uczestników działań profilaktycznych	rezultat	osoby	niska	+50%
Poprawa dobrostanu psychicznego (deklaratywna)	rezultat	%	brak danych	min. 60%
Spadek eskalacji problemów kryzysowych	oddziaływanie	%	brak danych	-10%

7. OBSZAR 5 – BEZDOMNOŚĆ

Wskaźnik	Typ	Jednostka	Wartość bazowa (2025)	Docelowa
Liczba osób objętych wsparciem mieszkaniowym	produkt	osoby	niska	wzrost
Liczba osób objętych profilaktyką	produkt	osoby	brak danych	+50%
Liczba osób utrzymujących mieszkanie	rezultat	%	brak danych	min. 80%
Spadek ryzyka bezdomności	oddziaływanie	%	brak danych	-10%

8. WSKAŹNIKI SYSTEMOWE (CUS)

Wskaźnik	Typ	Jednostka	Docelowa
Liczba osób obsługiwanych w „jednym okienku”	produkt	osoby	wzrost roczny
Liczba partnerstw lokalnych	produkt	liczba	min. 5–10
Liczba organizacji współpracujących	produkt	liczba	wzrost
Liczba indywidualnych planów usług	rezultat	liczba	wzrost
Skrócenie czasu dostępu do usług	oddziaływanie	%	-20–30%

BUDŻET PROJEKTU – LPDI GMINA NOWE OSTROWY (2026 – 2029)

1. Założenia budżetowe

- 1) okres realizacji: 36 miesięcy
- 2) liczba uczestników: ok. 150–250 osób
- 3) model: usługi środowiskowe + CUS
- 4) typ projektu: EFS+ (usługi społeczne)

Szacunkowa wartość projektu: 3 200 000 – 4 200 000 zł

2. STRUKTURA BUDŻETU (WG ZADAŃ)

ZADANIE 1: Usługi opiekuńcze i środowiskowe (Seniorzy)

Pozycja	Jednostka	Ilość	Stawka	Koszt
Usługi opiekuńcze (godziny)	godz.	12 000	35 zł	420 000 zł
Teleopieka (opaski + system)	szt.	50	800 zł	40 000 zł
Obsługa systemu teleopieki	rok	3	15 000 zł	45 000 zł
Klub Senior+ (zajęcia, materiały)	rok	3	25 000 zł	75 000 zł

Razem zadanie 1: 580 000 zł

Powiązane KPI:

- 1) liczba osób objętych usługami
- 2) liczba godzin usług
- 3) liczba użytkowników teleopieki

ZADANIE 2: Usługi dla osób z niepełnosprawnościami

Pozycja	Jednostka	Ilość	Stawka	Koszt
Asystent osobisty (godziny)	godz.	10 000	40 zł	400 000 zł
Rehabilitacja	usługi	300	150 zł	45 000 zł
Wsparcie opiekunów (warsztaty)	edycje	10	3 000 zł	30 000 zł

Razem zadanie 2: 475 000 zł

KPI:

- 1) liczba osób objętych asystencją
- 2) liczba godzin usług
- 3) wzrost samodzielności

ZADANIE 3: Wsparcie rodzin i dzieci

Pozycja	Jednostka	Ilość	Stawka	Koszt
Asystent rodziny	etat	1	6 500 zł/mc	234 000 zł
Psycholog/pedagog	godz.	2 000	120 zł	240 000 zł
Zajęcia dla dzieci	rok	3	40 000 zł	120 000 zł

Razem zadanie 3: 594 000 zł

KPI:

- 1) liczba rodzin objętych wsparciem
- 2) liczba dzieci objętych programami
- 3) poprawa funkcjonowania rodzin

ZADANIE 4: Zdrowie psychiczne

Pozycja	Jednostka	Ilość	Stawka	Koszt
Psycholog (poradnictwo)	godz.	1 500	120 zł	180 000 zł
Grupy wsparcia	edycje	12	4 000 zł	48 000 zł
Kampanie profilaktyczne	rok	3	15 000 zł	45 000 zł

Razem zadanie 4: 273 000 zł

KPI:

- liczba osób objętych wsparciem
- liczba grup wsparcia
- poprawa dobrostanu

3. PODSUMOWANIE BUDŻETU

Obszar	Koszt
Usługi senioralne	580 000 zł
Osoby z niepełnosprawnościami	475 000 zł
Rodziny i dzieci	594 000 zł
Zdrowie psychiczne	273 000 zł

Przewodniczący Rady Gminy

Jacek Olesiński

Uzasadnienie

Przyjęcie Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych dla Gminy Nowe Ostrowy na lata 2026 – 2030 stanowi realizację obowiązków gminy w zakresie prowadzenia lokalnej polityki społecznej oraz rozwoju usług społecznych, wynikających z przepisów ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych. Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji stanowi rozwinięcie i uszczegółowienie tych działań w obszarze usług społecznych, odpowiadając na aktualne wyzwania demograficzne i społeczne.

Dodatkowo ustawa o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych wskazuje na potrzebę integracji usług społecznych oraz ich dostosowania do potrzeb mieszkańców. Przyjęcie niniejszego Planu umożliwi wdrażanie modelu zintegrowanego systemu usług społecznych, opartego na działalności Centrum Usług Społecznych.

Diagnoza sytuacji społecznej Gminy Nowe Ostrowy wskazuje na:

- 1) postępujący proces starzenia się społeczeństwa,
- 2) rosnące zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze i środowiskowe,
- 3) ograniczoną dostępność usług specjalistycznych,
- 4) konieczność integracji działań instytucjonalnych.

Plan zakłada rozwój usług środowiskowych jako alternatywy dla opieki instytucjonalnej, co jest zgodne z kierunkami polityki społecznej Unii Europejskiej oraz krajowymi dokumentami strategicznymi.

Przyjęcie dokumentu ma również istotne znaczenie z punktu widzenia możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych, w szczególności w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+). Posiadanie przyjętego planu stanowi często warunek aplikowania o środki na rozwój usług społecznych.

Realizacja Planu przyczyni się do:

- 1) poprawy jakości życia mieszkańców,
- 2) zwiększenia dostępności usług społecznych,
- 3) ograniczenia wykluczenia społecznego,
- 4) wzmocnienia systemu wsparcia,
- 5) efektywniejszego wykorzystania środków publicznych.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest w pełni uzasadnione.

Przewodniczący Rady Gminy

Jacek Olesiński